

Reactie Klimwandspecialist B.V. op Internetconsultatie WAS 2023

De afgelopen dagen zijn er al veel reacties geplaatst op deze internetconsultatie. Daarbij richt de discussie zich vooral op de nieuwe categorie van de activiteitstoestellen. Met vrijwel alle ingediende bezwaren zijn wij het volledig eens.

Klimwandspecialist is samen met o.a. HISWAS-RECRON namens verzamelde branches al langere tijd intensief betrokken bij de totstandkoming van het wetgevingsproces. Op onze LinkedIn pagina staat een artikelbijdrage van 28 augustus j.l. waarin een aantal, in onze ogen, essentiële issues benoemd worden (<https://www.linkedin.com/pulse/gewijzigd-warenwetbesluit-attractie-en-speeltoestellen-he5oe/?trackingId=75dC5%2Fz1TS6loZvd7%2F4tcw%3D%3D>).

In de huidige reactie voor de consultatie gaan we derhalve niet alle bezwaren herhalen, maar willen we aandacht vestigen op een aantal markante issues. Deze worden in de bijlage/hieronder verder beschreven. Op enkele uitzonderingen na, zijn alle teksten met name gericht op de activiteitstoestellen

Onderschatting lastendruk en werkingssfeer

Uit de toelichtingen blijkt dat het ministerie de omvang van de markt fors onderschat. Zo wordt uitgegaan van slechts 58 klimparken, een getal dat afkomstig blijkt van een commerciële website waar ondernemers moeten betalen voor vermelding. De branches hebben herhaaldelijk veel nauwkeuriger cijfers aangedragen, maar deze zijn genegeerd. In werkelijkheid zijn er naar schatting zo'n 250 touwparcours-toestellen, in gebruik bij niet alleen commerciële partijen maar ook bij (semi-) publieke organisaties zoals scholen, sociaal-pedagogische instellingen en Scouting.

De toelichting doet vermoeden dat het slechts gaat om klimbossen, zip lines, trampolinecentra en kartbanen. In de praktijk vallen echter ook honderden klim- en boulderwanden, survivalrunbanen, skatebanen en skibanen onder de definitie van activiteitstoestellen. Daarmee gaat het in potentie om **meer dan 1.000 locaties**.

Het is onbegrijpelijk en maatschappelijk onacceptabel dat het ministerie dit structureel bagatelliseert. Een verkeerde inschatting leidt tot verkeerde beleidskeuzes en een onjuist beeld richting Tweede Kamer en betrokken sectoren.

Lastendruk voor aangewezen instellingen

Ook de inschatting van de kosten voor aangewezen instellingen is ernstig misleidend. Uit actuele cijfers blijkt dat de kosten voor accreditatie plus de daaraan gekoppelde scopes (bijvoorbeeld EN 15567 voor touwparcoursen of EN 1176 voor speeltoestellen) al snel oplopen tot **boven de € 100.000** – en dat is nog maar voor één accreditatie en één scope. Wanneer instellingen zowel ISO/IEC 17065 als ISO/IEC 17020 moeten behalen, en daarbij meerdere scopes moeten koppelen, kunnen de kosten richting een **half miljoen euro** gaan. Deze kosten zullen onvermijdelijk worden doorberekend in de tarieven richting exploitanten.

Geen steekhoudende onderbouwing voor exclusieve toedeling keuringen aan ISO/IEC 17065

Zoals veel reacties al duidelijk maken, is dit een van de grootste onregelmatigheden in de wettelijke bepalingen. De vraag dringt zich op of het ministerie ook advies heeft ingewonnen bij de Raad voor Accreditatie? De stelling is namelijk gerechtvaardigd om te veronderstellen dat de RvA zowel ISO 17065 als ISO 17020 geschikt acht voor de ingebruiknamekeuring van activiteitstoestellen. En als het er op aankomt (d.w.z.: op basis van de probleemstelling, het streven naar betere veiligheid en de

intrinsieke kwaliteiten van de accreditaties), kan de RvA zeker niet anders dan een ISO 17020 accreditatie als voorkeur benoemen voor het uitvoeren van een inaugurele inspectie (ingebruiknamekeuring) van activiteitstoestellen zoals touwparkoersen, zip lines, klimwanden, boulders, kart- of skibanen e.d. Gezien de aard en eigenschappen van de activiteitstoestellen ligt ISO 17020 voor de hand. Keuringen zijn momentopnames, waarbij een systeem van inspecties beter aansluit dan productcertificatie.

Ter volledigheid hieronder de essentiële info box welke is opgesteld door externe experts op het gebied van ISO/IEC 17065 en ISO/IEC 17020

Info box

Bij de ingebruiknamekeuring van activiteitstoestellen zou de voorkeur uit zou moeten gaan naar een systeem van inspecties onder ISO/IEC 17020 en niet naar een systeem van productcertificatie onder ISO/IEC 17065.

Bij keuring van touwparcoursen, zip lines, klimwanden, boulders of kartbanen, biedt ISO/IEC 17065 geen voordelen boven ISO/IEC 17020. De keuringen (ontwerp, inaugureel, tijdens gebruik) zijn te allen tijde een momentopname. Het is niet mogelijk om alleen op basis van de ingebruiknamekeuring een voortdurend voldoen aan gestelde eisen te waarborgen. Een ISO/IEC 17065 traject zou derhalve naast inaugurele inspecties (ingebruiknamekeuring) ook gebruik moeten gaan maken van het toetsen van een managementsysteem of een gedocumenteerd proces van onderhoud/instandhouding dat door de uitbaters/eigenaren van deze toestellen moet worden opgezet en gebruikt.

De vaststelling van overeenstemming met een gestelde standaard van een toestel op een gegeven tijdstip/moment lijkt het enige praktisch haalbare m.b.t. unieke objecten zoals de meeste activiteitstoestellen zijn (touwparcoursen, zip lines, klimwanden, boulders, kartbanen, skibanen, survivalrunbanen e.d.).

Gezien de noodzaak om deskundig personeel in te zetten bij keuringen, en het beperkte aantal te keuren objecten, is het niet haalbaar om een 17065-instelling te vereisen. Een 17020-instelling daarentegen geeft partijen die een zekere betrokkenheid hebben bij ontwerp en/of installatie van specifieke activiteitstoestellen de mogelijkheid om keuringen aan te bieden waarbij aantoonbaar vakdeskundige medewerkers kunnen worden ingezet.

Aanvullende nadelen van het toepassen van ISO/IEC 17065:

- De markt is te klein voor het opzetten van een gespecialiseerde productcertificatie-instelling waardoor de uitvoering van de certificatie alleen kan worden gedaan door niet-gespecialiseerde partijen
- Productcertificatie kan pas worden uitgevoerd wanneer er een certificatieschema voorligt. Deze is nog niet opgesteld. Voor een certificatieschema is een college vereist, dat toezicht houdt op de onafhankelijkheid van de certificatie-instellingen en een draagvlak vormt voor het bestaan van het certificatieschema (het zogenaamde 'mechanism' zoals vereist in ISO/IEC 17065)

Overgangstermijn & accrediteringsvereisten

De bepalingen m.b.t. de overgangstermijn van 2 jaar voor de (her)ingebruiknamekeuring conform gewijzigd WAS 2023 zijn chaotisch, niet-realistisch en concurrentievervalsend. Diverse reacties op de consultatie beschrijven de zorgen. De speerpunten kunnen als volgt worden samengevat:

- Bij de eerste invoering van het WAS (BVAS) in 1997 werd een overgangstermijn van 10 jaar gehanteerd. In de huidige situatie wordt op geen enkel manier duidelijk gemaakt waarom een periode van slechts 2 jaar passend zou zijn.
- Bij inwerkingtreding van de nieuwe regels zal er een "keuringsvacuüm" zijn. D.w.z.: bij ingangsdatum zal er waarschijnlijk nog geen enkele keuringsinstantie zijn die conform de

nieuwe accrediteringsvereisten en daaraan gekoppelde toestel-specifieke scopes geaccrediteerd zal zijn. Om hierin te voorzien geldt voor de exploitanten/eigenaren een overgangstermijn van 2 jaar. En voor de keurende instellingen heeft het ministerie enkele bijzondere uitzonderingsregelingen bedacht, te weten:

- Elk willekeurig ISO 17065 geaccrediteerd bedrijf mag zich door het ministerie als aangewezen instelling laten aanwijzen. En het doet er niet toe dat zo'n bedrijf vooralsnog niet geaccrediteerd is voor de specifieke scopes van bijv. EN 15567 voor touwparkoersen, EN 12572 voor artificiële klimstructuren of EN 1176 voor speeltoestellen.
- Vervolgens hebben deze bestaande ISO 17065 instellingen 6 maanden de tijd om hun accreditatie aan te vragen en 12 maanden om tot daadwerkelijk accreditatie te komen (*noot: de doorlooptijd van accreditaties bij de RvA bedraagt momenteel meer dan 1 jaar, ook daar kampt men met heftige capaciteitstekorten!*).
- Nieuwe keuringsbedrijven moeten direct vanaf scratch aan alle vereisten voldoen. En kunnen dat niet omdat de overlegstructuren voor de geharmoniseerde inspectieschema's nog niet zijn vastgesteld.
- En zouden die geharmoniseerde inspectieschema's wel tijdig worden vastgesteld (ondenkbaar, hoe dan?), dan zal dat gebeuren enkel door inbreng van de reeds aangewezen (incompetente) ISO 17065 partijen. Oftewel, er liggen dan slechte inspectieschema's voor die weinig bijdragen aan de werkelijke veiligheid bevordering.
- Aangewezen instellingen moeten regulier met elkaar overleg voeren onder begeleiding van een schemabeheerder. De kosten daarvoor moeten betaald worden door de instellingen zelf. Er geldt een aanwezigheidsplicht. Maar de wet voorziet niet in een toezicht en handhaving als blijkt dat instellingen verzuimen aanwezig te zijn. Dat zal waarschijnlijk dan nog wel geregeld worden. Maar neem maar aan, dat geen enkele buitenlandse keuringspartij interesse heeft om onder deze voorwaarden in Nederland mee te doen. Zeker al niet omdat de omvang van de markt (voor internationale begrippen) te beperkt is.
- Wat uiteindelijk geconstateerd kan worden is, dat op basis van de huidige markt van keurende en aangewezen instellingen er maar één partij is die mogelijkerwijs aan alle vereisten kan voldoen. Dit roept de dringende vraag op of het mogelijk is, dat een wettelijke regeling een dermate exclusieve en onderscheidende werking heeft dat er feitelijk één partij bevoordeeld wordt. Dit gaat in tegen alle beginselen van een gelijk speelveld.

Definiëring van activiteitstoestellen

De nu vastgelegde definitie pakt onjuist uit. Tijdens de bilaterale overlegstructuren en diverse marktdagen in het voortraject, leek de door het ministerie aangereikte definiëring van een activiteitstoestel aannemelijk. Maat nu alles in één geheel van wetteksten, regelingen en toelichten bij elkaar is geschreven lijkt de definiëring niet passend te zijn. Met name het criterium van het gebruik van PBM's zorgt ervoor dat veel toestellen die wél bedoeld waren om onder de regeling te vallen, er nu juist buiten vallen (bijv. low ropes, boulders, hoogteparcoursen met valnetten en survivalrunbanen). De door meerdere partijen aangedragen oplossing is helder: **verwijder het PBM-criterium.**

Procedure melding ernstige ongevallen

De procedure voor melding van ernstige ongevallen conform inbreng van NVWA, schendt op diverse terreinen de privacyregels en is in strijd met de AVG. En ook worden er gegevens verlangd om inlichtingen te verstrekken die alleen maar door een bevoegd arts kunnen worden vastgesteld. Het is ook onduidelijk of die medische gegevens überhaupt conform de AVG (door de NVWA) verwerkt worden. Het is onaanvaardbaar dat de toezichthouder die een wettelijk regime moet handhaven, zelf de wettelijke regels schendt.

Merk van Goedkeuring

Het Merk van Goedkeuring (MvG) komt bij activiteitstoestellen te vervallen, maar staat nog steeds vermeld in het overzicht op de laatste pagina van de Beleidsregels Reikwijdte. Dit moet worden gecorrigeerd.

Afkeuringsprotocol (NVWA)

Minder goed zichtbaar in de stukken maar wel door NVWA als protocol gehanteerd, geldt de procedure als tijdens een controle blijkt dat een toestel niet voldoet. NVWA handhaaft door directe sluiting. En dan niet alleen het betreffende toestel maar gelijk het hele klimpark of volledige klimzaal. Deze handhavingswijze wordt ook gevolg als er een melding van een incident bij de NVWA gedaan (moet) worden. Op dat moment wordt vastgesteld dat het toestel/bedrijf blijkbaar niet veilig is, want waarom zou er anders een incident hebben kunnen gebeuren! Ook dan wordt niet alleen het toestel waarop het incident plaatsvond verzegeld, maar direct ook de volledige faciliteit. Dit buiten-proportionele handhaven komt niet goed zichtbaar naar boven in de wetstukken, maar geldt onverminderd. Het voelt niet alleen buiten-proportioneel en onrealistisch, maar tart ook alle wetten der logica en is niet doeltreffend. Waarom moet een volledig adventurepark gesloten worden als slechts één losstaand toestel niet voldoet? Dit issue is al vele malen onder de aandacht van het ministerie gebracht maar tot op heden volledig genegeerd.